

กัณฑ์ที่๕๔ 1 อริยทรัพย์

วันที่ ๒ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส (๓ ทน)

ยสฺส สทุธา ตถาคเต อจลา สุปติญฺจिता
สีลญฺจ ยสฺส กลฺยาณํ อริยกนฺตํ ปสฺสิตํ
สงฺฆे ปสาโท ยสฺสตฺถิ อชฺชุกฺตญฺจ ทสฺสนํ
อทฺลิตฺวา ตํ อามุ อโมฆนฺตสฺส ชีวิตํ
ตสฺมา สทุธญฺจ สีลญฺจ ปสาทํ ธมฺมทสฺสนํ
อนุญฺเจต เมธาวิ สรํ พุทฺธาน สาสนนฺติ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจะได้แสดงในอริยทรัพย์ ซึ่งมีมาตามวาระพระบาลีในอริยธรรมาภา จะคลี่ความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบาย กว่าจะยุติกาลลงโดยสมควรแก่เวลา จึงได้เริ่มต้นแห่งอริยธรรมาภาที่ว่า

ยสฺส สทุธา ตถาคเตอจลา สุปติญฺจिता
ความเชื่อของบุคคลใด ไม่กลับกลอกตั้งมั่นในพระตถาคตเจ้า
สีลญฺจ ยสฺส กลฺยาณํ อริยกนฺตํ ปสฺสิตํ
ศีลของบุคคลใดดีงามๆ อันเป็นที่ใคร่ของพระอริยเจ้า อันพระอริยเจ้าสรรเสริญแล้ว
สงฺฆे ปสาโท ยสฺสตฺถิ
ความเชื่อในพระสงฆ์มีอยู่แก่บุคคลใด

อชฺชุกฺตญฺจ ทสฺสนํ
ความเห็นของบุคคลใดเป็นธรรมชาติตรง บัณฑิตทั้งหลายย่อมยกย่องว่าบุคคลนั้นว่า หาใช่คนจนไม่ ไม่ใช่เป็นคนจน ก็เป็นคนมั่งมี แต่ที่ไม่มีเงินนั้นแหละถูกละ หาใช่เป็นคนจนไม่
อโมฆนฺตสฺส ชีวิตํ

ความเป็นอยู่ของบุคคลนั้น ไม่เปล่าปราศจากประโยชน์ ได้ประโยชน์ทีเดียว
ตสฺมา สทุธญฺจ สีลญฺจ ปสาทํ ธมฺมทสฺสนํ

เพราะเหตุนั้น เมื่อบุคคลผู้มีปัญญามาระลึกถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ เมื่อบุคคลผู้มีปัญญา มาระลึกถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ ควรประกอบความเชื่อ ประกอบศีล ประกอบความเลื่อมใสประกอบความเห็นธรรมไว้เนืองๆ ด้วย ประการดังนี้
นี่เนื้อความของพระบาลีคลี่ความเป็นสยามได้ความเพียงเท่านี้

ต่อจากนี้จะได้อธิบายขยายความเป็นลำดับไป ว่าความเชื่อของบุคคลไม่หวั่นไหว ความเชื่อของบุคคลใดไม่หวั่นไหว ตั้งมั่นอยู่แล้วในพระตถาคตเจ้า ข้อนี้ความเชื่อ

สพฺพธา แปลว่าความเชื่อ

ยสฺส ของบุคคลใด

อจลา ไม่กลับกลอก

สฺพติฏฺฐิตา ตั้งมั่นอยู่แล้วๆ เป็นอดีตไป สฺพติฏฺฐิตา ตั้งอยู่แล้ว

ตถาคเต ในพระตถาคตเจ้า

นี่เกาะเอาเนื้อความของพระบาลีถูกถ้วนทุกอักษร ทุกอักษรไม่คลาดเคลื่อนว่า

ความเชื่อของบุคคลใดไม่กลับกลอก ตั้งอยู่ดีแล้ว ตั้งอยู่แล้ว เอาดีออกเสีย ตั้งอยู่แล้วในพระตถาคต

เจ้า หรือตั้งมั่นแล้วในพระตถาคตเจ้านี้ ให้ดีหนักขึ้น ตั้งอยู่แล้วก็เพลาไป ตั้งมั่นแล้ว

ความเชื่อของบุคคลใดไม่กลับกลอก ตั้งมั่นแล้วในพระตถาคตเจ้า

นี่แน่นอนแท้ แปลอย่างนี้ แน่นหนาดี

เชื่ออย่างไรในพระตถาคตเจ้า

ไม่กลับกลอกและตั้งมั่นในพระตถาคตเจ้า จะเป็นคนเช่นไร

อันนี้ไม่ใช่อื่นไกลละ นั่นคือ พระพุทฺธ

ในอรรถกถาธรรมบท ปราภุญฺญอสุ สฺพพุทฺธกฺกฺขิตฺติ นหิ เชื้อในพระพุทฺธ เชื้อในพระธรรม เชื้อในพระสงฆ์

เชื้อเสียจริง ไม่ได้กลับกลอกละ ไม่ได้งอนแง่นคลอนแคลนละ

เรื่องนี้ทราบไปถึงพระอินทร์ พระอินทร์ เออ! เราจะไปทดลองดูที่ว่าแกจะเชื่อแค่ไหน มั่นในพระ

ตถาคตเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์เช่นไร?

พระอินทร์ก็เปลี่ยนแปลงเพศจำแลงแปลงกายทีเดียว เหมือนคนธรรมดาเดินสวนทางกันมา เดินสวน

ทางก็ได้พุดจากับท่านสุพุทฺธ คนโรคเรื้อนเที่ยววะ ขอทานเขานะ มาเลี้ยงชีพได้ มีหรือจนนะ

ขอทานเขา คนโรคเรื้อน

เออ..ท่านสุพุทฺธ เขาว่าท่านมั่นคงแน่นอนหนัก ในพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ท่านบัดนี้ก็เป็นคนไม่

สมบุรณบริบูรณ์อยู่ ท่านจะพูดได้ใหม่ว่านั่นไม่ใช่พระพุทฺธ นั่นไม่ใช่พระธรรม นั่นไม่ใช่พระสงฆ์ เราจะ

ให้สมบัติท่านพอเลี้ยงชีพตลอดชาติ ไม่ต้องทุกข์ยากลำบากต่อไปนะ

ท่านสุพุทฺธก็ถามว่า ท่านนะเป็นใครละ

ท่านพระอินทร์แปลงก็บอกว่าเราเป็นพระอินทร์

ไหนเป็นพระอินทร์ลองเหาะขึ้นไปในอากาศดูซิ

เปลี่ยนแปลงเป็นพระอินทร์ทันที เหาะไปในอากาศต่อหน้านั่นแหละ เอาจริงกันอย่างนี้

สุพุทฺธบอกว่า ถึงท่านเป็นพระอินทร์ อย่าเข้าใกล้เราเลย พระอินทร์พาลๆ อย่างนี้ เราไม่อยาก

คบค้าสมาคมด้วยแล้ว ไปเสียเถอะ

อย่าให้เรากลับถ้อยคำว่า นั่นไม่ใช่พระพุทฺธ นั่นไม่ใช่พระธรรม นั่นไม่ใช่พระสงฆ์

ว่าไม่ได้

ว่าได้แต่ว่า นั่นพระพุทฺธเจ้า นั่นพระธรรมนั่นพระสงฆ์ นั่นพุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ คลาด

เคลื่อนไปไม่ได้ทีเดียว

ท่านมั่นคงอย่างนี้

บัดนี้พวกเรา ที่รู้จักแล้วว่า นั่นพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ สังขรัตตะ ยังรู้จักแต่เนमितกนาม ว่า พุทโธ ธมฺโม สงฺขโม เท่านั้น ไม่แน่นอนหรือตรงนั้น

ถ้าจะให้กลับกล่าวเสียใหม่เถอะว่า นั่นไม่ใช่พระพุทโธ นั่นไม่ใช่พระธรรม นั่นไม่ใช่พระสงฆ์ ถ้าไม่รู้จริงรู้แท้ พระพุทโธเจ้ารูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไร พระสงฆ์รูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไร

พอให้กล่าวอย่างนี้เถอะ จะให้เงินเลี้ยงชาติหนึ่ง ก็จะได้รับเงินเท่านั้น เพราะไม่รู้จักเห็นจริง

ผู้มีธรรมกายละก็เห็นได้ แม้จะให้เงินเลี้ยงชีพตลอดชาติ ก็เห็นจะไม่รับละ ว่านั่นไม่ใช่พระพุทธรัตตะ นั่นไม่ใช่ธรรมรัตตะ นั่นไม่ใช่สังขรัตตะ ไม่ใช่ที่พึ่งของท่านหรือ

ผู้ไม่รู้เห็นก็อาจจะเหลวไหลไปได้ เหลวไหลเช่นนั้นเรียกว่าไม่แน

ผู้มีธรรมกายมั่นคงแล้ว ไม่กลับกลอก ไม่เหลวไหล เหมือนสุพุทโธทีเดียว แน่นอนละ ดังนี้ให้รู้จักหลัก ดังนี้

มาวัดตัวของเราว่า เชื้อในพระตถาคตเจ้าจริงไหม ตถาคตเจ้านั้นคือธรรมกายนะ บาลีได้สัพทปไว้ว่า ธมฺมกาโย อหํ อิติปิ

เราตถาคต คือ ธรรมกาย ธรรมกายนั้นคือตัวพระตถาคตเจ้าทีเดียว องค์พระตถาคตเจ้าทีเดียว

ให้เชื่อมั่นคงลงไปดังนี้ อย่าให้กลับกลอกออกไปให้แน่นอนทีเดียว

ศีลญจ ยสุส กุลยาณํ อริยกนฺตํ ปัสสิตํ

ศีลอันเป็นที่ใคร่ของพระอริยเจ้า อันพระอริยเจ้าสรรเสริญแล้ว

ปัสสิตํ อันเป็นเครื่องใคร่ของพระอริยเจ้า อันพระอริยเจ้าสรรเสริญแล้ว

ศีลอันดีงามเป็นอย่างไร ?

ศีลอะไรที่ดีงาม ศีล ๕ ก็ดีงามบริสุทธิจริงนะ

ศีล ๘ ก็ดีงาม ให้บริสุทธิจริงๆ อย่าเอาเท็จเข้ามาแทรกขี อย่าเอาเศร้าหมอง ชุมนมัวเข้ามาแทรกขี

ศีล ๑๐ ถ้าดีจริง บริสุทธิตามศีลที่จริง

ศีล ๒๒๗ ก็ดีจริง บริสุทธิตามศีลที่จริง

ศีลในพระวินัยปิฎก เป็น อปปริยัตตศีล มีมากน้อยเท่าใด

ศีลนั้นแหละเป็นศีลดีจริงทั้งนั้น ศีลดีจริงก็จักได้ชื่อว่าเป็นศีลตามปริยัติ ยังหาใช่ศีลตามปฏิบัติไม่

ศีลจริงๆ นะเป็นศีลอะไร?

ศีลในทางปริยัติ ไม่ใช่ศีลทางปฏิบัติ

ศีลในทางปริยัติ ก็ดีจริงตามปริยัติ

ศีลในทางปฏิบัติ ก็ดีจริงในทางศีลปฏิบัตินะ

ไม่ใช่เป็นปกติธรรมดา กาย วาจา ตลอดจนใจ เป็นอัปปิหาริก เป็นเนื้อหนังเดียวกันไปที่เดียวกัน จนกระทั่งถึงเจตนา ใจก็เป็นเนื้อหนังเดียวกันกับศีลทีเดียว นี่เป็น ศีลตามปริยัติ

ก็ศีลตามปฏิบัติ ให้เห็นศีล เห็นศีลทีเดียว ศีลอยู่ที่ไหน

ศีลที่เห็นนะ ต้องทำสมาธิให้เป็นขึ้น ให้เข้าถึงธรรมกาย ทำสมาธิเป็นขึ้น เข้าถึงธรรมกายถึงจะเห็นศีลตามส่วนศีลโลกีย์

กายมนุษย์ที่เป็นโลกีย์นี้ก็เห็น พอเป็นเข้าแล้ว

กายมนุษย์ละเอียดเห็น

กายทิพย์ก็เห็น กายทิพย์ละเอียดก็เห็น

กายรูปพรหมเห็น กายรูปพรหมละเอียดเห็น

กายอรูปพรหมเห็น กายอรูปพรหมละเอียดเห็น

หากว่าเห็นศีลเป็นโคตรภู แปรกายนะไม่เห็น

กายธรรมเห็น กายธรรมละเอียดเห็น

นี่ศีลเป็นโคตรภู เห็นเป็นดวงใส ขนาดดวงจันทร์ดวงอาทิตย์อยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่ในกลางดวงนั้น เห็นจริงๆ จังๆ ชัดๆ

นั่น ศีลเห็น นั่น เรียกว่า อธิศีล

เมื่อเข้าถึงอธิศีล ในกลางดวงอธิศีล นั้น นะมีดวงอธิจิต

เมื่อเข้าถึงอธิจิต ในกลางดวงอธิจิตมี ดวงอธิปัญญา เท่ากัน มีศีล สมาธิ ปัญญา อย่างนี้มีศีล

ศีลอย่างนี้ ได้ชื่อว่า ศีลเห็น ปรากฏอย่างนี้แหละ เอาตัวรอดได้ พ้นจากทุกข์ได้ เพราะว่าเห็นศีลเข้าเท่านั้นแล้ว

ศีลนั้นแหละเป็นทางมรรคผลทีเดียว พระอริยเจ้าเดินไปตามศีลที่เห็นนั้น ไม่ใช่ไปทางศีลที่รู้ แต่ว่าทางเดียวกันนั้นแหละ

ศีลที่รู้หยาบกว่า ศีลที่เห็นละเอียดกว่า ล้ำกว่ามาก

เมื่อรู้จักหลักอันนี้ละก็ นั้นแหละที่เห็นเป็นปรากฏใสเป็นกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้านั้นแหละ

สีลญจ ยสุส กลุยาณํ ศีลของบุคคลใดดีงาม เป็นที่ใครของพระอริยเจ้า เป็นที่พระอริยเจ้าสรรเสริญแล้ว

ปัสสิดํ สรรเสริญแล้ว นี่ศีลดีงามอย่างนี้ เมื่อเชื่อในพระตถาคตเจ้าดังนี้แล้ว ศีลอันดีงามนี้ เป็นศีลไม่ใช่ธรรม

แต่ว่าท่านจัดเข้าในพวกธรรมด้วยเหมือนกัน อยู่ในหมวดธรรม แต่ว่าเกิดในธรรมดวงนั้น

ดวงธรรมนั้นเป็นธรรมจริงๆ

ศีลนะเป็นศีล เป็นทางดำเนินไปของพระอริยเจ้า

ในข้อ ๓ ความเลื่อมใสในสงฆ์

สงฺฆे ปสาโท ยสุสตุถิ ความเลื่อมใสในพระสงฆ์มีอยู่แก่บุคคลใด ความเลื่อมใสในพระสงฆ์นั้น

เลื่อมใสในพระสงฆ์นั้นเลื่อมใสอย่างไร?

เหมือนเห็นพระสงฆ์ทุกวันนี้ เห็นหมู่หลายๆ ก็เลื่อมใส กลับอ้อมเอิบเต็มเต็ม เหมือนมาเลี้ยงพระที่ศาลา

การเปรียบ พระเนรก็มาก

เจ้าของท่านได้เห็นพระสงฆ์มาก ก็เอิบอิมปลาบปลื้มตื่นเต็มว่า ท่านของเรานี้ได้เป็นอายุศาสนา มากมายอย่างที่กำลังของเรา ได้สั่งสมอบรมมา ต้องรักษาทรัพย์ไว้เป็นประโยชน์แก่ภิกษุสามเณรมาก อย่างนี้ เราก็ได้บุญกุศลยิ่งใหญ่ คิดแล้วก็เลื่อมใส

อย่างนี้ก็เป็น สงฺฆ ปสาโท เหมือนกับเลื่อมใสในสงฆ์

การบวชเป็นพระสงฆ์นี้ มีอานุภาพล้นพ้น ทำประโยชน์ให้แก่ตัวฝ่ายเดียว ไม่ต้องประกอบกิจการงาน ด้วยประการทั้งปวง

ชาวบ้านร้านตลาดทั้งหลาย ที่จะเป็นอยู่คินหนึ่งวันหนึ่ง ต้องประกอบ กิจการงานส่วนตัวทั้งนั้น ไม่ ประกอบกิจการงานส่วนตัว ก็ไม่มีอาหารเลี้ยงท้องได้ด้วยกำลังปลื้มแข่ง ได้ด้วยกำลังอวัยวะของตนทั้ง นั้น

ส่วนพระสงฆ์ไม่ได้ประกอบกิจการงาน ในการแสวงหาข้าวปลาอาหารเลย เล่าเรียนศึกษา ค้นถุระ วิปัสสนาธุระ ไปตามหน้าที่ ตามการได้บริโภคอาหารเป็นอันดี อิมหน้าสำราญที่ดั่งาม ร่างกายก็ สดชื่นดี

ถ้านี้ว่าการเป็นพระสงฆ์นี้ดีจริง เข้าในหมู่สงฆ์นี้ดีจริง เมื่อเลื่อมใสจริงๆ หนักเข้า ก็ละครอบครัวลูก เมียได้ เหมือนพระวิลเลียม กิลวตฺตฺโต พระกิลวตฺตฺโต นั้น ก็เลื่อมใสในพระสงฆ์ แก่เป็นฝรั่ง ลูกเมีย แก่ก็มี แก่ทั้งลูกทั้งเมีย ละเพศฝรั่งมาบวชเป็นพระไทย เข้าในหมู่สงฆ์

นี้ก็ สงฺฆ ปสาโท เหมือนกัน แก่เลื่อมใสในพระสงฆ์เข้า แก่ถึงได้มาบวชในพระธรรมวินัย ได้สมความ ปราศรณา

พวกพระภิกษุ สามเณรมาบวช นี้ก็ สงฺฆ ปสาโท เหมือนกัน ความเลื่อมใสในพระสงฆ์

อุบาสก อุบาสิกา ที่มาจำศีลภาวนา ฟังเทศน์ฟังธรรมที่นี้ ก็ สงฺฆ ปสาโท เหมือนกัน

แต่ว่าเลื่อมใสในสงฆ์อย่างนี้ เป็นสงฆ์สมมตินะ เลื่อมใสในสงฆ์อีกชั้นหนึ่ง ให้ตรงกันที่เลื่อมใสในพระ ตถาคตเจ้าให้ตรงกันอย่างนั้น

เชื่อในพระตถาคตเจ้า เชื่อในพระสงฆ์ก็เหมือนกัน พระสงฆ์นี้เรียกว่า สงฺฆรัตน ไม่ใช่สงฆ์สมมติ สงฺฆรัตน ที่เดียว สงฺฆรัตน เป็นธรรมกาย

เมื่อถึงธรรมกายแล้ว ธรรมกายนะ หน้าตักโตเล็กตามส่วน ไม่ถึง ๕ วา หย่อนกว่า ๕ วา นั้น ธรรมกายโคตรฎุ หย่อนกว่า ๕ วา กลางธรรมกายมีดวงธรรมรัตน์ะ วัดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่ากับหน้า ตักธรรมกาย กลมรอบตัว

กลางดวงธรรมรัตน์นั้น มีธรรมกายละเอียด

ธรรมกายละเอียดก็เหมือนธรรมกายหยาบแบบเดียวกัน ละเอียดกว่า สะอาดกว่า งามกว่า ธรรมกายละเอียดนั้นแหละเขาเรียกว่า สงฺขรตฺตน

ธรรมกายหยาบ เป็นพุทธรัตตะ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้นเป็นธรรมรัตน์

ธรรมกายละเอียดที่อยู่ตรงกลางดวงธรรมรัตน์นั้นแหละเขาเรียกว่า สงฺขรตฺตน นั้น สงฺขรตฺตน นั้นแหละเป็นตัวยืนของพระสงฆ์

พุทธรัตตะเป็นตัวยืนของ พุทฺโธ พุทธรัตตะนั้นรู้ สัจจธมฺ ทั้ง ๔ เข้า รู้จักทุกข์ เหตุของทุกข์ ความดับทุกข์ เหตุของข้อความดับทุกข์

พอรู้ สัจจธมฺ ทั้ง ๔ เข้า โดย สัจจญาณ กิจจญาณ กตญาณ ญาณ ๓ กลุ่มนี้ ก็เข้าหลักฐาน พอถูกหลักฐานเข้า ก็มีความรู้จัก สัจจธมฺ ทั้ง ๔ นั้นเอง เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นว่า พุทฺโธ

ส่วน ธมฺโม เล่า ผู้ใดเข้าถึงพระธรรมนั้นแล้ว

บุคคลผู้นั้น ละทวาริตกาย วาจา จิตได้ ไม่ทำความชั่วด้วยกาย วาจา ใจ

ทำแต่ความดีฝ่ายเดียว บังคับให้ทำดีฝ่ายเดียว จึงเป็นเนमितกนามเกิดขึ้นว่า ธมฺโม

สงฺขรตฺตน นั้นเอง รักษาธรรมที่ทำให้เป็นพุทธรัตตะเข้าไว้ ไม่หายไปอยู่ในกลางดวงนั้น รักษาดวงนั้นไว้ ปฏิบัติดวงนั้นไว้

ท่านจึงได้ยืนยันว่า ธมฺโม สงฺฆะ ปทานิโต ธรรมอันพระสงฆ์ทรงไว้ ธรรมกายละเอียดนั่นเอง ทรงเอาดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายองค์หยาบนั้นไว้ ไม่ให้หายไป

นี่ ธมฺโม สงฺฆะ ปทานิโต พระสงฆ์ทรงไว้ ธรรมกายละเอียดนั่นเองเรียกว่า สงฺขรตฺตน สงฺฆะที่เดียวเป็นเนमितกนามว่าเป็นสงฆ์ที่เดียว

นั่นแหละเลื่อมใสในธรรมกายละเอียดนั้นแหละ ได้ชื่อว่า สงฺฆะ ปสาโทผู้ใดเลื่อมใสในธรรมกายละเอียดนั้นแล้วละก็ ได้ชื่อว่าความเลื่อมใสในสงฆ์อยู่แก่บุคคลใด บุคคลผู้นั้นเป็นเศรษฐี อทฺธิทฺโท มีปัญญา เพราะไม่ใช่คนจน เชื้อในพระตถาคตเจ้าแล้วละก็ ไม่ใช่คนจน

ศีลอันดีงามของบุคคลผู้ใดดีงามเป็นที่ใคร่ของพระอริยเจ้า อันพระอริยเจ้าสรรเสริญแล้ว ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนไม่จนเหมือนกัน เลื่อมใสในพระสงฆ์ก็เป็นคนไม่จนเหมือนกัน

อุชฺฐุตฺตญฺ ทสฺสนํ ความเห็นธรรมหรือความเห็นตรง

อุชฺฐุ แปลว่า ตรง

ทสฺสนํ แปลว่า ความเห็น

ยสฺส อุคฺครสฺส ความเห็นของบุคคลใด

อุชฺฐุตฺตญฺ เป็นธรรมชาติตรง ความเห็นของบุคคลใดตรง เรียกว่า ความเห็นตรง

นักปราชญ์ราชบัณฑิต ย่อมกล่าวว่า บุคคลนั้นไม่จน เป็นคนมั่งมีอีกเหมือนกัน

๔ ข้อด้วยกัน คือ เชื้อในพระตถาคตเจ้า อย่างหนึ่ง

ศีลอันดีงามข้อที่ ๒

เลื่อมใสในพระสงฆ์ ข้อที่ ๓

เห็นตรง เป็นข้อที่ ๔

ทั้ง ๔ ข้อนี้แหละ มีอยู่ในสันดานของบุคคลใดแล้ว บุคคลผู้นั้นมีทรัพย์สิน เงินทองมากมายสักเท่าหนึ่งเท่าใด ก็สู้บุคคลผู้มีธรรม ๔ ข้อ ผู้มันใน ๔ ข้อนี้ไม่ได้

วางตำราทีเดียว อริยชนกถา วาจาเครื่องกล่าวปรารภถึงอริยทรัพย์ ว่ามีอริยทรัพย์เดียว ไม่ขัดสนไม่ยากจน เป็นคนมั่งมีทีเดียว นี่แหละทรัพย์ของพระของเณร

พระเณรมีทรัพย์อย่างนี้ ก็สบายสดชื่นเอิบอิมเต็มเต็ม อุบาสกอุบาสิกาที่มีทรัพย์อย่างนี้ ก็เอิบอิม

ปลาบปลื้ม ตื่นเต็ม จะมีทรัพย์สักเท่าหนึ่งเท่าใด ก็สะดุ้งหวาดเสียว

ยังมีเพชรราคาแสนไว้กับตัว ก็สะดุ้งหวาดเสียวเห็นคนแปลกหน้ามา พาสะดุ้งหวาดเสียวกลัวจะมาหยิบเอาเพชรนั้นไปเสีย

ถ้าว่าความเชื่อในพระตถาคตเจ้า

มีศีลอันดีงาม

เลื่อมใสในพระสงฆ์

เห็นตรง

อย่างนี้ มีในสันดานของบุคคลใดแล้ว จะมาสักเท่าหนึ่งเท่าใดก็ไม่กลัว ไม่หวาดเสียว ไม่สะดุ้งเลย เพราะเหตุไร เพราะเหตุว่าของเหล่านี้อยู่กับใจ

ธมฺโม นี้ลักไม่ได้ ปล้นไม่ได้ แย่งชิงไม่ได้ เอาไปไม่ได้ เป็นของจริงอยู่อย่างนี้

เมื่อรู้จักหลักอันนี้แล้ว ในทำยต่อไปอีก ในทำยต่อไปนี้

อโมฆนุตสฺส ชีวิตํ ความเป็นอยู่ของคนมีธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ไม่เปล่าประโยชน์ ความเป็นอยู่ของเขานั้นไม่เปล่าจากประโยชน์ ได้ประโยชน์ทีเดียว เป็นอยู่วันหนึ่งคืนหนึ่ง ก็ดีกว่าบุคคลที่ไม่มีธรรม ๔ ประการนี้อยู่ ๑๐๐ ปี ไม่ประเสริฐอะไร

คนมีธรรมเป็นอยู่ดังกล่าวมานี้ เป็นอยู่วิเศษนัก ไม่เสียทีที่มีชีวิต เป็นในทำยวาระพระบาลีนี้ รับริงว่า ตสฺมา สทฺถญฺจ สีสฺญฺจ ปสาทํ ธมฺมทสฺสนํ

อนุญฺญเชถ เมธาวี สรํ พุทฺธาน สาสนํ

เพราะเหตุนั้น เมื่อบัณฑิตมาระลឹกลึงถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ ควรประกอบความเชื่อ

ประกอบศีล ประกอบความเลื่อมใส ประกอบความเห็นธรรมนั้นไว้เนืองๆ

ประกอบความเชื่อ เชื่ออันนั้น อย่าให้หายไป รักษาเอาไว้ในพระตถาคตเจ้าเอาใจไปจรดเข้าไว้ อย่าให้เคลื่อนคลาด จรดอยู่ตรงนั้นคือธรรมกาย นั้นอย่าให้เคลื่อนคลาด

เพราะนอกจากธรรมกายนี้ เราจะรักษาอย่างไร เราจะตรึกรักษาอย่างไร

มันจึงจะรักษาเอาความเชื่อในพระตถาคตเจ้าไว้ได้ เราก็ชี้แจงให้กายมनुษย์มันฟังซิว่า เจ้าเป็นอยู่นี้นะ

เจ้าเป็นอยู่ด้วยพระตถาคตเจ้านะ

ถ้าพระตถาคตเจ้าไม่มี เจ้าเป็นอยู่ไม่ได้ เจ้าต้องตายทันทีทีเดียว

พระตถาคตเจ้าทำอย่างไร?

ธรรมกายนั้นแหละรักษาชีวิตเจ้าไว้ เป็นอยู่ด้วยอะไร?

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นั้นซิ ให้เป็นอยู่

ถ้าไม่มีดวงนั้นก็ดับไป ก็ส่วนกายมนุษย์ละเอียดละ ก็เป็นอยู่ด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดนั้นแหละ

ถ้าดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ วัดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่าฟองไข่แดงของไก่ ถ้าไม่มีดวงนั้นแล้ว กายมนุษย์ละเอียดก็ดับไป กายทิพย์ดับไปอยู่ไม่ได้

กายมนุษย์ละเอียดดับไป กายทิพย์ดับไปอยู่ไม่ได้

กายทิพย์เล่า เป็นอยู่ด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ขนาด ๓ เท่าฟองไข่แดงของไก่

กายทิพย์ละเอียดเป็นอยู่ด้วยดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด ๔ เท่าฟองไข่แดงของไก่

กายรูปพรหม เป็นอยู่ด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ๕ เท่าฟองไข่แดงของไก่

กายรูปพรหมละเอียด เป็นอยู่ได้ด้วยดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด ๖ เท่าฟองไข่แดงของไก่ กลมรอบตัว

กายอรูปพรหมเล่า เป็นอยู่ได้ด้วยธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหม ๗ เท่าฟองไข่แดงของไก่ กลมรอบตัว

กายอรูปพรหมละเอียดเล่า เป็นอยู่ได้ด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียด ๘ เท่าฟองไข่แดงของไก่

กายธรรมเล่า กายธรรมก็เป็นอยู่ได้ด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย วัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย กลมรอบตัว อยู่กลางองค์ธรรมกาย

กายธรรมละเอียดเล่า กายธรรมละเอียด ก็เป็นอยู่ได้ด้วยดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายละเอียด วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัว โตไปเป็นลำดับดังนี้

เมื่อรู้จักหลักดังนี้ละก็ ตลอดไปทุกกาย ทุกๆ กาย คราวนี้

เมื่อพระพุทธเจ้าเข้านิพพานมากน้อยเท่าใด ท่านก็มีธรรมกายอย่างนี้แหละ ไม่ได้มีอย่างอื่นหรือ ท่านก็เป็นพระพุทธเจ้าเพราะมีธรรมกาย

ท่านไปรักษาชีวิตมนุษย์เป็นลำดับไป ช่วยกันรักษา รักษาอยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ เป็นกายๆ ตลอดไปหมด ตลอดขึ้นไปนับอสงไขยไม่ถ้วน พระพุทธเจ้านับลำดับพรรษาเป็นชั้นๆ ขึ้นไป ไม่มีใครรักษาเลย คนอื่นไม่ได้ ไม่ใช่ผู้ปกครอง ต้องผู้ปกครองที่เป็นอยู่ พระพุทธเจ้านะ ท่านก็เข้านิพพานไปแล้ว

เหมือนกับพ่อบ้านแม่บ้านที่ดี บ้านนั้นจะรุ่งเรืองอยู่ได้ ก็เพราะอาศัยพ่อบ้านแม่บ้านรู้จักใช้ทรัพย์และ

เก็บทรัพย์ รู้จักสงวนทรัพย์ ไม่ให้เป็นอันตรายเป็นไปอย่างใดอย่างหนึ่ง เฉลียวฉลาดทุกสิ่งทุกประการในการรักษาทรัพย์ ในการควบคุมปกครองบ้านเรือน

วัดปากน้ำจะเจริญอยู่ได้ ก็เพราะอาศัยสมภาร ถ้าไม่มีสมภาร ไม่ได้ แตกสลายทีเดียว

ถ้าว่าสมภารเซ่อๆ ซ่าๆ วัดนั้นทรุดเสื่อมสลายทีเดียว

ถ้าว่าสมภารเทศนาว่าการปราชญ์เปรี๊ยะดี วัดนั้นเจริญ

นี่สมภารวัดปากน้ำไม่ใช่แต่เทศน์อย่างเดียว สอนธรรมกายก็ได้ ไม่ใช่แต่เท่านั้น หาเงินสร้างโรงเรียนอีกก็ได้ ทำได้ทุกอย่าง นี่มีศักดิ์สิทธิ์หลายประการ

เมื่อรู้จักหลักเช่นนี้ละก็ วัดปากน้ำนี้เป็นอยู่ด้วยอะไร?

เป็นอยู่ด้วยสมภารเป็นตัวสำคัญ สมภารเป็นตัวยืนเท่านั้น

ที่แท้ที่จริงก็เป็นด้วยอุบาสก อุบาสิกา ช่วยกันกระต้อมห้องหอรักษาไว้แลเอาใจใส่ บ้านเรือนก็เช่นเดียวกัน

พระพุทธเจ้าเมื่อท่านได้ไปนิพพานแล้ว สาวกมีเท่าไร ถึงคราท่านจะปกครองมนุษย์ รักษามนุษย์ ท่านก็เอาสาวกของท่านเข้าอยู่ในตัวของท่านหมด ท่านก็ต้องรักษาดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายเป็นลำดับไป ไปรักษาที่สุดโน้น

ที่สุดอยู่ที่ไหนละ?

ผู้เทศน์ยังเรียนวิชาไปไม่ถึง ยังไม่ถึงที่สุด ๒๓ ปี ๔ เดือนเศษแล้ว ยังไม่ถึงที่สุดเลย ขยับไปที่ๆ หนึ่งนั้นนับครั้งไม่ถ้วน นับชั้นไม่ถ้วน นับบงชโยดวงไม่ถ้วน นับอายุก็ดวงยังไม่ถ้วน ไม่ไปสุดเลย

ถ้าสุดเวลาไร ถึงที่สุดของการรักษา ไม่ใช่ที่สุดของกายตัวเอง

ตัวเองยังจะต้องทำละเอียดต่อไปอีก หยากกว่าไม่ได้ แล้วละก็ มนุษย์เล็กแก่ เลิกเจ็บ เลิกตายทีเดียว นี่กำลังพยายามทำไป ทำไปในทางนี้ ไม่ใช่ทำไปในทางอื่น

พระพุทธเจ้าท่านไปรักษาอยู่ ต้นธาตุท่านรักษาอยู่ เป็นอยู่ เราเป็นอยู่นี้

ถ้าท่านหยุดแก๊กเดียวเท่านั้น มนุษย์ดับทีเดียว

หรือไม่ฉะนั้นมารมาตัดระหว่างกายเสีย ไม่ให้ติดต่อกันเสียเท่านั้นละ ก็ตายทันที ขาดผู้รักษาเสียแล้ว เพราะฉะนั้น ที่เรานับถือนั้นไหว้กราบท่านนะ จะไหว้กราบทำไม ก็ท่านรักษาชีวิตของเราอยู่ไม่ใช่หรือไม่ไหว้อย่างไร ท่านปล่อยเสียมันก็ตายเท่านั้น ก็ท่านมีคุณต่อเราอย่างนี้ ถ้าเลิศประเสริฐอย่างนี้ คนอื่นไม่ใช่เช่นนั้น

เราจะมั่งมีอย่างหนึ่งอย่างใด ท่านส่งสมบัติมาให้

ยากจนอย่างหนึ่งอย่างใด ท่านส่งสมบัติมาไม่ทัน มารเข้าไปขวางเสีย

เมื่อรู้จักหลักเช่นนี้ละก็ เราจึงได้ไหว้พระตถาคตเจ้านัก เราจึงได้เชื่อพระตถาคตเจ้านัก เราจึงได้เชื่อพระตถาคตเจ้านับว่าชีวิตของเรา

ถ้าเอาใจจรดอยู่ที่พระตถาคตเจ้านั้น นี้เรียกว่า เชื่อในพระตถาคตเจ้า

ศีลอันดีงาม ศีลไม่ดียังไม่ได้หรือ ?

ถ้าไม่ดียังงาม ก็กระเทือนถึงพระพุทธเจ้า

ถ้าศีลไม่ดียังงาม ธรรมกายก็เศร้าหมอง ไม่ผ่องใส

ถ้าศีลดียังงาม ธรรมกายมันก็สว่าง แจ่มใส สะอาดสะอาดนั่น นั่นอุดหนุนกันอย่างนี้

ถ้าว่าเราไม่เลื่อมใสในพระสงฆ์ พระสงฆ์ สังฆรัตนะรักษาดวงธรรมรัตนะที่ทำให้เป็นพุทธรัตนะ ไม่ให้หายไป ให้เจริญขึ้น ไม่เลื่อมใสได้หรือ

เลื่อมใสเหมือนกับอะไร เหมือนกับพ่อบ้านแม่บ้าน งานการดีจริง พ่อบ้านแม่บ้านเบาอกเบาใจทุกสิ่งทุกอย่าง

พ่อบ้านจะปกครองให้รุ่งเรือง ก็เพราะอาศัยคนงานที่ดีนั้นแหละ

สังฆรัตนะ พระสงฆ์นี้ก็การงานดีนัก รักษาดวงธรรมรัตนะ รักษาพุทธรัตนะให้สะอาดดีงามทีเดียว ไม่เลื่อมใสได้หรือ ของดีพิเศษอย่างนั้น นี่สามข้อ

ความเห็นตรงละ เห็นตรงนั้นเป็นอย่างไร เห็นธรรมรัตนะ เห็นธรรมรัตนะ เห็นธรรมนะเห็นถูกเห็นตรงนั้นแหละ

ถ้าไม่ถูกไม่ตรงต่อพระนิพพานละก็ มันจะถูกหลักฐานของการรักษาอายุของเราได้อย่างไร ถูกตรงต่อมรรคผลนิพพาน ถูกตรงต่อทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์เป็นอยู่ต่อการรักษา เป็นอยู่ต่อการรุ่งโรจน์โชตินาการต่อไป

ตรงอย่างนี้ไม่คลาดเคลื่อน ตรงต่อแบบแผนอย่างนี้ อย่างนี้ความเห็นตรง เขาจึงได้ควรประกอบไว้เนืองๆ ทีเดียว เผลอไม่ได้ ความเห็นตรงอันนี้ ก็เป็นที่รุ่งโรจน์โชตินาการของตัวเองทั้งตลอดสาย เมื่อรู้หลักอันนี้ เข้าใจอย่างนี้ละก็นี้แหละได้ชื่อว่าระลึกถึงศาสนาของพระตถาคตเจ้า

สร้ พุทธาน ศาสน์ ระลึกถึงศาสนาของพระตถาคตเจ้า ศาสนาของพระตถาคตเจ้าสอนอย่างไร นี่แหละ สอนให้รู้จักหลักอย่างนี้แหละ

นี่แหละเป็นหลักฐานของพระศาสนาแท้ๆ ของพระตถาคตเจ้าละ

ไม่ได้สอนอย่างอื่น สอนให้เห็นธรรมกายเท่านั้น

ให้เดินทางศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ เป็นลำดับไป

ให้เข้าถึงกายมนุษย์ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์

เข้าถึงกายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด

กายรูปพรหม รูปพรหมละเอียด

กายธรรม กายธรรมละเอียด

กายโสดา กายโสดาละเอียด

กายสกทาคา กายสกทาคาละเอียด

กายอนาคา กายอนาคาละเอียด

กายอรหัต อรหัตละเอียด

ตามสายอย่างนี้เรียกว่า ศาสนะ แปลว่าคำสอนของพระศาสดาละ

รู้จักหลักอันนี้แล้ว ก็พึงปฏิบัติให้มี ให้เป็นขึ้น

แล้วก็ให้มันอยู่ในสันดาน สำเร็จสุข พิเศษ ไพบาลในปัจจุบันนี้และต่อไปในภายหน้า

เท่าที่ได้ชี้แจงแสดงมาตามวาระพระบาลี คลิ่งความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบาย พอสมควรแก่
เวลา

เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจความสัตย์ที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติมาตั้งแต่ต้นจนจบสานนี้

สทา โสตุถิ ภาวนตุเต ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดแก่ท่านทั้งหลาย บรรดาที่มาสโมสรในสถานที่นี้ทุก
ถ้วนหน้า

อาตมภาพชี้แจงแสดงมาก็พอสมควรแก่เวลา สมมติยุติธรรมิกถา โดยอรรถนิยามความเพียงเท่านี้

เอว่ ก็มีด้วยประการฉะนี้